

Projev předsedy Senátu při příležitosti slavnostního shromáždění současných a emeritních senátorek a senátorů

26.5.2026 - Sabina Netrvalová | Senát PČR

Zveřejňujeme textový přepis projevu předsedy Senátu Miloše Vystrčila při příležitosti slavnostního shromáždění současných a emeritních senátorek a senátorů, který přednesl dne 26. května 2026 ve Valdštejnské jízdárně.

Dámy a pánové! Zahajuji schůzi Senátu Národního shromáždění republiky Československé, vyšlého z voleb vykonaných dne 25. dubna 1920 a svolaného panem prezidentem republiky dne 15. května 1920.

Tato slova zazněla před 106 lety z úst tehdejšího ministerského předsedy Vlastimila Tusara, když 26. května 1920 v 17 hodin 35 minut zahajoval první schůzi Senátu Národního shromáždění republiky československé. A to je důvod, proč jsme pro slavnostní setkání všech senátorek a senátorů českého Senátu a dalších vzácných hostů vybrali právě dnešní den.

Vážený pane prezidente, vážená paní emeritní předsedkyně Senátu a vážení emeritní předsedové Senátu, vážená paní Dagmar Havlová, vážená paní Věro Kuberová, vážený pane první místopředseda Poslanecké sněmovny, vážený pane emeritní premiére, vážené paní senátorky, vážení páni senátoři, bývalí i současní, vážení členové vlády, pane předsedo Ústavního soudu, ústavní činitelé, zástupci institucí, zaměstnanci a přátelé Senátu, dámy a pánové.

Přestože – nebo lépe právě proto, že si v letošním roce připomínáme 30 let existence novodobého Senátu Parlamentu České republiky, považoval jsem za správné začít své vystoupení ohlédnutím a krátkou vzpomínkou na předchůdce českého Senátu, kterým byl právě Senát Národního shromáždění republiky Československé.

Považuji totiž za správné vzpomenout a ocenit prvorepublikový Senát a jeho vznik zejména z toho důvodu, že se přes svoji relativně krátkou, ani ne dvacetiletou existenci, stal zdrojem našich zásadních poznatků a zkušeností.

Bylo to totiž samotné rozhodnutí o vzniku prvorepublikového československého Senátu a následné podrobné studium jeho fungování, které umožnilo:

Za prvé:

prosadit do novodobé české Ústavy rozhodnutí o vzniku českého Senátu jako horní komory Parlamentu České republiky a zároveň, nebo chcete-li

za druhé:

prosadit do novodobé Ústavy České republiky takové zásady a principy fungování našeho českého Senátu, které již 30 let úspěšně prokazují svoji účinnost a relevanci.

Pokud bychom tedy hledali nějaký příklad, kde jsme se dokázali poučit z historie, jsem přesvědčen, že jsou to právě výrazné změny a úpravy mechanismů a pravidel, které významně pozitivně

proměnily fungování našeho českého Senátu v porovnání s tím Senátem prvorepublikovým.

V tomto smyslu si dovoluji tvůrcům novodobé české Ústavy poděkovat a zároveň opakovaně vyjádřit obdiv nad tím, jak promyšlený a stabilní systém brzd a protivah naše Ústava obsahuje.

Také mi dovolte, abych poděkoval všem našim předchůdcům emeritním senátorkám a senátorům. Mnozí jste tady dnes s námi. Zároveň prosím, abychom s úctou vzpomněli na všechny ty, kteří tady s námi býti již nemohou. Součástí historie českého Senátu navždy zůstávají.

Děkuji Vám všem za mnohé, speciálně Vám však děkuji za vysokou kulturu, noblesu a také rytířský duch, které jste svým jednáním českému Senátu vtiskli.

Přiznávám, že v poslední době jsem si několikrát uvědomil, že věci, o kterých si člověk myslí, že jsou samozřejmé, vůbec samozřejmé býti nemusí. A že bychom se dnes měli možná všichni více snažit dostát důstojně své roli a tradici, tedy roli a tradici horní komory českého Parlamentu.

Senátorka, senátor je totiž politikem voleným většinovým systémem. Volič tedy volí v první řadě osobnost nebo, chcete-li, volič volí jméno. Tento způsob volby máme společný s volbou prezidenta republiky.

Senátor by měl tedy vědět, a většina z nás to ví, že není nic cennějšího než jeho dobré jméno. Myslím, cítím to tak, že právě s tímto faktem může být spojena hrdost a zároveň by neměla nikdy chybět také obrovská odpovědnost.

Dovolte mi nyní, abych řekl několik slov k roli Senátu, k úkolu, které máme jako senátorky a senátoři plnit.

Nebojte se, nechci a nebudu Vám tady číst Ústavu ani Jednací řád Senátu. Dnes pro tuto chvíli si vystačím se dvěma slovy. Tím prvním je svoboda a tím druhým je odpovědnost.

Náš český Senát má za sebou 30 let fungování, 30 let existence. Když se podíváme do historie a začteme se do diskusí, které v různých zemích předcházely vzniku horních komor parlamentů, tak nakonec zjistíme, že to, o čem tu především šlo a vlastně pořád jde, je svoboda.

Zjistíte, že jde o ochranu svobody před mocí. Mocí, která se někdy snaží být příliš invazivní nebo příliš represivní nebo se nějakým jiným způsobem snaží zvýšit svůj vliv nebo změnit způsoby, jak je vykonávána.

Proto máme Senát. Jeho hlavní rolí je chránit svobodu, jeho hlavní rolí je vyvažovat.

Vyvažovat uvnitř v rámci moci zákonodárné a vyvažovat vně v rámci rovnováhy moci výkonné, zákonodárné a soudní.

Proto je důležité, aby Senát byl věrný svobodě, proto je důležitá jeho existence.

Stejně tak ale platí, že Senát je povinen být věrný odpovědnosti. Víím, že to nezní tak honosně, ale být věrný svobodě a nebýt věrný odpovědnosti nelze, neboť potom by se věrnost svobodě mohla rychle přeměnit ve věrnost populismu nebo třeba věrnost anarchii.

Proto prosím, važme si svého dobrého jména a budme věrní.

Tvořme společně Senát, který bude nadále věrný svobodě a odpovědnosti.

Děkuji Vám za pozornost.

Sabina Netrvalová, 26.05.2026

<https://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=4066>